באיסור הבא מעצמו לא אמר. ול"ת והא נמי איתא בהדיא במשנה דמייתי לקמן יש אוכל אכילה אחת וחייב עליה ד' חטאות ואפשר אחד מקדשין אע"ג דאיסור הבא מעצמו הוא וכן האוכל גיד הנשה של עולה בפ"פ גיד הנשה (חולין דף קח.) ויש לומר דהכא באיסור הבא מעצמו על עצמו קאמר דלא אמרינן אכל מוקדשין שאסורין על כל העולם אמרי' ומ"מ פרץ לקמן שפיר והרי הקדש דאיסור הבא מעצמו דכיון דלא איירי תנא באיסור הבא מעצמו לא ה"ל למינקט הקדש אע"ג דאסור על כל העולם:

האוכל נבילה ביום הכפורים פטור. מתוך פ"ה משמע דאיירי אפי' בנתנבלה ביוה"כ וקשיא דלמ"ד ס"פ גיד הנשה (שם דף קנ.) בהמה בחייה לאו לאכרים עומדת אל איסור יוה"כ ממיים ואפי' למ"ד לאכרים עומדת כי מתה פקע איסור אכר מן החי וחלו איסור נבילה ואיסור יוה"כ בבת אחת וי"ש מודה באיסור בת אחת ומיהו יש לומר דאיסור יוה"כ לא חיל לא ממיים ולא לאחר מיתה משום דאית ביה איסור עשה שאינה זכותה דכתיב (דברים יב) חבמת ואכלת מה שאתה זוכה אתה אוכל אבל מה שאי אתה זוכה לא ולריצב"ל אין נראה פירוש זה דא"כ למ"ד לאו לאכרים עומדת היכי מצי חיל איסור אכר על עשה דשאינו זכות ובפ"פ גיד הנשה (שם) דאמר כגון שנטרפה עם ילת רובה דאיסור אכר ואיסור אבל ואיסור טריפה בהדי הדדי קאמר והיכי חיילי כולם על איסור דשאינו זכות דאפי' בשעי האם קיימת באיסור זה ומהאי טעמא תקשי נמי למ"ד לאכרים עומדת איסור אכר מן החי היכי משכחת לה דלא קיימא לאכרים בשעי האם וא"כ היכי חיל על איסור שאינו זכות אלא ודאי חבמת לא אמת לאסור דבנלאו הכי אסורה וקיימא ממיים באיסור אכר מן החי ולאחר מיתה באיסור נבילה אלא בא להתיר את האסור ופירש לך דבשחיטה שריא ולא בנחירה אלא בדקיימא קיימא כמו (בכורות דף טו.) תזבח ולא ניחה דלית ביה עשה אלא קאי באיסור לאו הראשון ובנתנבלה מערב יוה"כ דוקא איירי: **אלא** הן היכי משכחת לה. דאפי' ע"י כולל נמי לא אמרי' דמיחול השבועה לבטל המצוה וקשה לריצב"ל דתני בירושלמי שבועה שלא אוכל מצה ואכל מצה בלילי פסח חייב אלמא דבאיסור כולל חיילא שבועה לבטל את המצוה ומירץ דהכא דוקא לא חיילא שבועה משום שהזכיר נבילה ונשבע עליה לאוכלה אבל אם דלא מדבר פסח חיילא עליה שבועה ולפי זה משכחת הן אפי' בדברים האסורים כשאומר אם אוכל וקשיא לפי' דקתני אם כיפא שבועה שלא אוכל מצה בלילי פסח פטור אמאי נקט בלא כולל נמי שאר לילות עם לילי פסח כיון שהזכיר נמי לילי פסח פטור וי"ל דה"נ בעי למימר ולא אם למיתני אלא שהזכיר לילי פסח ור"י מפרש דודאי שב ואל תעשה כדאיירי הכא לא חיילא דקאמר שבועה שאוכל ולא אכל אבל אם התם בנשבע שלא לאכול ואכל דהוי בקום עשה ודאי חיילא: **אלא** בדרבא בו'. פי' בקונט' דקוגיא דעלמא (ח) גרסינן משכחת לה בדרבא ומפרש לה בנבילה המסרחת והקשה מדא דמסרחת לא מיקריא נבילה ואר"ת דאין זו קשיא דשפיר מיקרי נבילה מדאיצטריך קרא למעוטי לר"ש בשילהי ע"ז (דף סח. ופס) דדרים הרשויה לגר קרויה נבילה ור"מ מוקי לה בסרוחה מעיקרא ועוד הקשה בקונט' דמאי בעי לאתויי דרבא הכא ה"ל למימר משכחת לה בנבילה מסרחת והא נמי יש לישב דה"פ בדרבא דשייך (ט) לשון אכילה אפי' במסרחת מדקאמר שלא אוכל עפר פטור הא שלא אוכל עפר ואכל חייב אלמא שייך לשון אכילה אפי' בעפר וכ"ש בנבילה מסרחת וטפי ה"ל לאתויי בעיא דרבא שבועה שלא אוכל עפר בכמה דמפורש טפי אלא ריבא דמילתא נקט והא דקאמר אף אנן נמי תניא מייתי ראיה דשייך לשון אכילה קרוחה דכמה שקצים ורמשים אוכא דלא מזו לאכילה טפי מנבילה קרוחה והשתא מיתוקמא שפיר מתני' קיפא במפרש כדאוקימנא ומשכחת לה שפיר בלאו והן ול"ת וכיון דנבילה (כ) קורחת הויא בכלל נבילה בלא כולל דברים המותרים אתי שפיר כיון דאמר שבועה שלא אוכל נבילה מגו דחיילא אקרוחה חיילא נמי אשאינה קרוחה וי"ל דלא משמע קרוחה בכלל נבילה אלא כשכולל עמהן דברים המותרים דגלי דלעתיה שרלה לאסור עצמו בדבר המותר אבל קשה לר"י דאמאי מייתי רב מרי אף אנן נמי תניא אדרבה תקשי ליה מינה דהא אוקמה מתני' במפרש שלא אוכל נבילה דאז ודאי הויא לשון אכילה וכן נמי תקשה לרבא דפטר בנשבע שתם ואכל עפר דלא הוי בכלל לשון אכילה וצ"ל כדמשני הש"ס דשאני התם דאתשביה מעיקרא ולגבי הא דהוי שתם כמפרש הוה ידע מעיקרא דאהני טעמא דאתשבה אבל אי אפי' כי מפרש לא מהני במידי דלאו בר אכילה לא ס"ד דליתהני הא דאתשביה שיתשב כמו בר אכילה ומסיק כיון דאתשביה חשיב בר אכילה כיון דאכל מעיקרא והדר אשתבע ועי"ק לר"י מדתניא בתוספתא דשבועות שבועה שאוכל ואכל אוכלין אסורין כגון פיגול נותר וטמא פטור ור"ש מחייב והיינו בע"כ בשאינם קרוחים מדמחייב ר"ש לפי שלא חלה שבועה עליהו ע"י כולל אלמא אפי' באין קרוחה חלה שבועה לרבנן ע"י כולל ולפ"ה נמי דפירש דמשכחת הן בדברים המותרים קשיא דאפי' באסורין נמי משכחת לה כשאומר שתם שאוכל ואינו מזכיר האיסור כדמשמע התם ומלאה לר"י דבקונט' לא פירש אלא משום ר"ש דלדידיה לא חיילא שבועה אדברים האסורין אפי' ע"י כולל ומתוספתא שהבאתי יש ראיה לריצב"ל דאפי' בלא קום עשה חיל על ידי כולל בשאין מזכיר האיסור וא"ת לפ"ה אמאי איצטריך למימר לקמן בסמוך שבועה שלא אוכל תאנים ואחז ואמר שבועה שלא אוכל תאנים וענבים בחזר ואמר שבועה שלא אוכל שתמא סגי וי"ל דאין הכי נמי דלאו דוקא נקט תאנים וענבים אלא כלומר שאמר שלא אוכל שתם וכן נ"ל דלא דוקא נקט תאנים וענבים היכי חיילא שבועה הא ליתא בהן ולריכא למימר דלמלקות איירי דלא בעינן לאו והן דלקמן בפ"פ (דף כט.) משמע דלקרבן איירי גבי ואכל תאנים והפרים קרבן ומיהו י"ל דמשכחת הן בתאנים הטעונים הכל בלא כולל לא הוי תאנים הטעונים בכלל תאנים אלא הטעונות לאכול:

ומאן

באיסור הבא מאליו. כגון האוכל נבילה ביום הכפורים דפליגי רבנן ורבי שמעון דמחייבי ליה רבנן חטאת משום יוה"כ ואע"ג דהויא נבילה מקמי יום הכפורים ואין איסור חל על איסור הבא חייל ביום הכפורים איסור כולל הוא דקודם בין השמשות היה אסור זה בנבילה ומותר בשחוטה על ליה יום הכפורים מגו דאיתסר האי נבילה בשחוטה משום יוה"כ איתסר נמי בנבילה משום יוה"כ הייגו כולל באיסור הבא מאליו דיוה"כ בא מאליו הוא: **אכל באיסור הבא מעצמו.** כלומר על ידי אדם עצמו כגון איסור שבועה הבא לו על ידי דיבורו לא אמרי': **בשלמא לר"ש בן לקיש.** דמוקי לה בחאי טיעור: **משום דבי פטר ר' שמעון.** דקסבר כל שהוא נמי מושבע ועומד הוא דתניא ר' שמעון אומר כל שהוא למכות: **אלא לר' יוחנן.** דמוקי לה משום כולל אמאי פטור ר' שמעון: **פטור.** מחטאת דלא אתי כרת דיוה"כ וחייל על איסור נבילה או באיסור אכר מן החי אם לא נתנבלה מבערב ואע"ג דיום הכפורים כולל הוא: **בשלמא לר"ל.** דמוקי לה בחאי טיעור הייגו דמשכחת לה בלאו והן דקיימא לן (לקמן דף כה.) אין קרבן שבועה בא אלא ב"כ אתה מוצא בה לאו והן דכתיב (ויקרא ה) להרע או להיטיב דמשמע דבר וחילופו והאי מפרש שלא אוכל אלי טיעור נבילה משכחת לה נמי בשבועה שאוכל אלי טיעור נבילה דלאו נשבע לבטל את המצוה הוא: **אלא לר' יוחנן.** דמוקי לה בטיעור שלם ומשום כולל ועל כרחך במפרש נבילות אוקימתה משום קושיא קמייתא דריש וסיפא: **בשלמא.** שבועה שלא אוכל משכחת דחיילא אע"פ שמושבע ועומד משום כולל: **אלא הן.** שבועה שאוכל נבילות ושחוטות מי משכחת לה דמיחול אנבילות ולבטל שבועת הר סיני: ה"ג **אלא בדרבא** ולא גרס משכחת לה בדרבא. והכי פירושה לא תשני לעיל קושיא דריש וסיפא כאן בתמם כאן במפרש אלא כולה בתמם ואוכלין שאינן ראוין לאכילה דקתני ריש פטור בדרבא מיפרש כגון עפר שאין ראוי לאכילה אבל נבילות ראויות לאכילה הן ואכיר הוא דרבינא עליהו ותו לא קשיא מידי לר' יוחנן דמשכחת לה בלאו והן אף בטיעור שלם דהא לא אוכל אמאי קאמר אם אכל נבילה חייב שהרי כלל בתמתו דברים המותרים והאסורים ומיתפרי לאסורים על ידי כולל והן משכחת לה דהא אוכל תמם קאמר ומקיים שבועתו בדברים המותרים ואם לא אכל חייב: **אף אנן נמי תניא.** דבנבילות ראויות לאכילה תניא להו: **הרי אשתו אסורה.** אלמא אכילה היא: תשובי

באיסור הבא מאליו באיסור הבא על ידי עצמו לא אמרינן בשלמא לריש לקיש משום הכי קא פטר רבי שמעון דתניא [ח] רבי שמעון אומר כל שהוא למכות ולא אמרו כזית אלא לקרבן אלא לרבי יוחנן מאי טעמא דרבי שמעון דפטר מידי הוא טעמא אלא משום איסור כולל רבי שמעון לטעמיה דלית ליה איסור כולל [ט] דתניא רבי שמעון אומר האוכל נבילה ביוה"כ פטור בשלמא לריש לקיש משכחת לה בלאו והן אלא לר' יוחנן בשלמא לאו משכחת לה אלא הן היכי משכחת לה אלא כדרבא דאמר רבא [כ] שבועה שלא אוכל ואכל עפר פטור אמר רב מרי אף אנן נמי תנינא [כא] קונם אשתי נהנית לי אם אכלתי היום ואכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים הרי אשתו אסורה לו הכי השתא התם כיון דמעיקרא אכל והדר אשתבע ליה

[ח] (לעיל כח.) וש"נ. [ט] בסמוכים לו. נזיר ד. קידושין עז: (כריתות כג.). [י] (לעיל כב.). [כא] (לעיל כב.). [כב] חבגת כג"ל. [כג] (ופר' תוספות פסחים לו. ד"ה האוכל ותוס' כילה כה. ד"ה בחזקת ותוס' חולין לו. ד"ה בשמא ועוד שם קכ. ד"ה מהן). [כד] לשון אכילה אפי' בתמרחת הא שלא לאכול עפר ואכל כנ"ל.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אלא וכו' ובראשים הטועים. כלשנא דקרא בתאנים הטועים הטעורים אשר לא תאכלנה מרוע (ירמיה כטו):

מוסף רש"י

כל שהוא למכות. אלמא כל שהוא עובר בלאו (מעילה יח:) בכל האיסורין, למכות בהתראה (לעיל כא:). ולא אמרי בכזית. הלכה למשה מסיני, אלא לקרבן. לענין קרבן דשגגת כרת (שם). האוכל נבילה ביום הכפורים פטור. מכרת (קדושין עז:) ביום הכפורים (כריתות כג:) שונג פטור מחטאת. דאין איסור יום הכפורים חל על איסור נבילה, ואם כי ביום נתנבלה אפילו הכי היתה אסורה קודם יום הכפורים משום אכר מן החי (פסחים לו. ובע"ד קדושין שם) ובריתות שם) דלא אמרינן מיגו דאתי יום הכפורים ואיתוסף איסורא לגבי שאר מילי, אתוסף נמי לגבי נבילה, וי"ש לטעמיה דאמר נמסכת כריתות (כב.) דאפילו איסור חמור לא אתי וחייל על איסור קל (נזיר ד:) **הרי אשתו אסורה לו.** שהרי אכל אוכלין (לעיל כב.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com